

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

ל.

עין משפט
גזר מצוה

א [ש"ע] א"ח ס"י מט
 ס"ף ו':
 ב מ"י מ"י פ"ח מהל'
 טוונתא מ"ה ה"ל א'
 ג מ"י פ"ח מהל'
 עירובין ה"ל י"א סמג
 ע"ש א' טו"ש"ע א"ח ס"י
 ש"פ ס"ף ו':
 גמ' ד' ה' טו"ש"ע י"ד ס"י
 ר"י ס"ף י"ט:
 גמ' ו' מ"י פ"ח מהל'
 עירובין ה"ל י"א
 טו"ש"ע א"ח ס"י ש"פ ס"ף
 ח:

רב ניסים גאון

ע"ג מלך הבשן פתחו ב"י,
 יצחק אהלהות בפרק ג',
 כ"ח מן המ"ח פתחו
 [במשפח], והמ"ח פתחו ב'
 טפחים. אמר רב נחמן בר
 יצחק סיני אמר ב'. היינו
 רב יוסף. ויבירא ומילתא
 בטוף מסכת ברכות ובטוף
 מסכת הוריות, רב יוסף
 סיני, ורבה ערוך הרים.

רבינו חננאל

רבינו חננאל (המשך)
 מן המים ומן המלח. א"ר
 יסא מפני שאין הגוף ניוון
 מהם. ר' לוי אמר שהן
 מין קלה. פ"י מים מי
 המבול, מלח מכת סדרים.
 משנה בכלים פרק כ"ז
 בגדי עניים א"פ שאין
 להם שלש על שלש הרי
 אילו טפחים מדרס. מתני'
 הגורד מן המזון מותר
 במים ומלח. ואקטינו וכי
 כל מילי איקרו מזון
 כדמתני, והא רב ושמואל
 דאמרי תרווייהו אין
 מברכין בורא מיני מונות
 אלא על חמשת מינין
 הללו, חיתין ושעירין
 וכוסמין ושחילת שועל
 ושפון. ולא איתותבו
 חדא זימנא, נימא מיהא
 נמי תהוי עלייהו תיובתא.
 ויזנא. ופרקינן לא תימא
 זינא אלא אימא מונא.
 אמר רב הונא (הונא)
 שבעה שלא אוכל ככר זו
 מערבין עליו כל כר זו
 מערבין עליו בה. ככר זו
 עליו אין מערבין לו בה.
 ומקטינן עליו ומקטינן
 ליה רב הונא דאמר כר'
 אליעזר, דהניא ר' אליעזר
 אומר שבעה שלא אוכל
 זו מערבין לו בה, ככר
 זו עליו אין מערבין לו
 בה. ומי א"ר אליעזר
 הכי והתניא זה הכלל
 של שהאוכל נאסר עליו)
 הדרס אין מערבין לו
 בה, אוסר עצמו באוכל
 מערבין לו בה. ר' אליעזר
 אומר ככר זו עליו אסור,
 מערבין לו בה. ככר זו
 הקדש אין מערבין לו
 בה, לפי שאין מערבין
 בהקדשות. ופריק תרי
 תנאי אליבא דר' אליעזר.
 פייסא מערבין לניזיר
 בין ולישראל בתרומה.
 תניא בית שמאי אר'
 מערבין לניזיר בין
 ולישראל בתרומה.
 ובית הלל אר' מערבין,
 אמרו בית הלל לבית
 שמאי אי אתם מודים

לימא תהוי תיובתא. ואס תאמר והא מאן דפליג ארז ושמואל
 לא פליג אלא באורז ודוחן וא"כ תקשה לכולהו ועוד תיקשי
 ליה מתניתין דליכא מצרכין (ברכות דף מ:). דיש כמה דברים דמצרכין
 עליו שהכל או צפ"ה וי"ל דדוקא לרז ושמואל פריך ללא חשיבי
 אורז ודוחן אף על גב דקצעי נמי
 סעודתא עלייהו א"כ ספירא לכו דכל
 מיילי לא מיקרו מזון אלא ה' מינין
 בלזב אכל מאן דפליג עליהו סבר
 שפיר דכל מיילי איקרו מזון אף ללא
 תקנו צורא מיני מזונות אלא הך
 דקצעי סעודתא עלייהו ואאורז ודוחן
 קצעי נמי: **ככר** זו ע"י אין
 מערבין לו בה. תימא לר"י אמאי
 נקט דהאי שבעה ובהאי נרז שבעה
 גופה או צנדר גופיה הוה מלי פלוגי
 דהיא דאסר עליה צלילה מערבין
 לו בה בהנאה אין מערבין לו בה
 ועוד דאמר לקמן (דף לז).
 לכו"ע אין מערבין אלא לדבר מנחה
 ומנחה לא ליהנות ניתנו משמע דליכא
 מנא דפליג והא רבי אליעזר דבסמוך
 דאמר ככר זו עליו דאין מערבין
 לו בה משום דאסור בהנאה אס
 כן סבר דמערבין לו לדבר הרשות
 או מנחה ליהנות ניתנו ונראה כרש"ס
 דמפרש דאין מערבין לו בה אפי'
 אמר קונס אכילה ככר זו עליו משום
 דקונס הוה כעין הקדש ואפי' לאחלופי
 צהקס אכל אמר שבעה אפילו
 אמר שבעה שלא אהנה ממנו זו כיון
 דלא מיתלף צהקס מערבין לו בה
 דאין מערבין אלא לדבר מנחה ומנחה
 לא ליהנות ניתנו ונקט שבעה שלא
 אוכל דאפי' הכי צקונס אין מערבין
 לו בה וקשה לפירושו דכי פריך בסמוך
 לרז הונא ליפולג וליתני צדידיה
 לישני דהכי קאמר אכל אמר עליו נעשה
 כאומר ככר זו עליו הקדש שאין מערבין
 לו בה ולפי' הקונטרס ויתן דאין
 לו לתלות צהקדשות דאסרי לדידיה
 ולאחריני ויש לומר דלא מני לשני
 הכי משום דמסייס בה לפי שאין
 מערבין צהקדשות משמע דווקא
 צהקדשות אכל צקונמות מערבין:

מכרמה
 זו מערבין לו בה ככר זו עליו אין מערבין לו בה מיתיבי הגורד מן הככר
 מערבין לו בה מאי לאו דאמר עליו לא דאמר זו הכי נמי מסתברא דקתני
 סיפא אימתי בזמן שאמר שבעה שלא אטעמנה אבל אמר עליו מאי הכי
 נמי דאין מערבין לו בה א"ה אדתני ככר זו הקדש אין מערבין לו בה. לפי
 שאין מערבין בהקדשות ליפולג וליתני בדידה במה דברים אמורים דאמר
 זו אבל אמר עליו אין מערבין לו בה אמר לך רב הונא אלא מאי כל היכא
 דאמר עליו מערבין קשיא רישא חסורי מיחסרה והכי קתני הגורד מן הככר
 מערבין לו בה ואפילו אמר עליו נעשה כאומר שבעה שלא אטעמנה מכל
 מקום קשיא לרב הונא הוא דאמר כרבי אליעזר דתניא רבי אליעזר
 אומר שבעה שלא אוכל ככר זו מערבין לו בה ככר זו עליו אין
 מערבין לו בה ומי אמר רבי אליעזר הכי והתניא זה הכלל אדם אוסר
 עצמו באוכל מערבין לו בה אוכל הנאסר לו לאדם אין מערבין לו
 בה רבי אליעזר אומר ככר זו עליו מערבין לו בה ככר זו
 הקדש אין מערבין לו בה לפי שאין מערבין לו בהקדשות תרי
 תנאי ואליבא דרבי אליעזר: מערבין לניזיר בין כו': מתני' דלא כב"ש
 דתניא ב"ש אומרים אין מערבין לניזיר בין ולישראל בתרומה ב"ה אומרים
 מערבין לניזיר בין ולישראל בתרומה אמרו להן ב"ה לב"ש אי אתם מודים
 שמערבין
 דהא הנאה דממילא הוה ולאו איהו עמיד: אולג הנאסר על האדם. כגון ככר זו מערבין עליו או שבעה שלא אהנה
 ממנו ככר זו והשתא לא תלה האיסור צנעוהו אלא אפילו הנאה דממילא אין מערבין לו בה. ל"א ככר זו עליו מערבין
 לו בה דאמר לקמן (דף לז). אין מערבין אלא לדבר מנחה ומנחה לא ליהנות ניתנו הלכך משום הנאה לא איכפת לן ואי משום דלא חזיא ליה
 הא חזיא לאחריני דומיא דניזיר ציין ככר זו הקדש לא חזיא לא לדידיה ולא לאחריני ואנן סעודה הראויה צעינן דללקמן [ע"ב] זה עיקר:

ה"ג אכל בגדי עשירים לעניים לא. כלומר לעניים לא צעינן בגדי
 עשירים אלא כיון דלדידהו חזו אולי צתרייהו. הכא נמי א"ע א"ג דלפרסאי
 לאו ליפתן הוא כיון דלדידן הוה ליפתן ניסגי צשיעור זוטא: הכא
 לחומרא. דכיון דחזו להו מקבלי טומאה: והכא לחומרא. דעד דהוי
 ליפתן לכ"ע ליצעי שיעורא רבה:
 והתניא. גבי עירוב דכיון דחזו
 לזון ולחולה אף על גב דלכל אדם
 לא הוה מזון שמי סעודות מערבין
 מיהא למאן דחזי וגבי רעבתן דאכיל
 טפי סגי צציוניתי. אלמא לקולה
 אולתין: פסחו כמלאו. להליל על
 שאר פתחים ואי ליכא פתח דחזי
 ליה כל חור מלא אגרוף צצכתלים
 טמאין: דומי ניהדמיה. יתתוהו
 לאצרכין: פליגי רבנן. צמת צצית:
 פתחים קטנים. פחותין מד':
 צההו מרווח. הלכך מלייל על כולן
 אכל כולן שוין צד' או צי' אמות כולן
 טמאין דלא ידעי צהי מרווח ומפיך
 ואפילו נפתח אחד מהן והאחרים
 סגורין או חישב עליו להוליא צאחד
 מהן דתנן צגמרא צצכתם צילה (דף
 לז): הוה טמא (א) וכולן טהורים ה"מ
 היכא דהאי חזי ליה ואפילו כולו
 חזי ליה אכל היכא דליכא חד דחזי
 ליה וצעי מרווח וכולן שוין לא
 ידעינן צהי מרווח: סיני. קרי רז
 יוסף" לפי שהיה צקי צצמניות
 צצציות: ולאו אוצטניהו חדא זימנא.
 צצילד מצרכין (ברכות לז): צאומר כל
 הוה עליו. מתני' דאסור ליה בכל מיילי
 לאו דאמר יאסר עליו מזון דודאי לא
 מיקרי מזון אלא ה' מינין דהוה מין
 דגן דזייני וסעדי ליכא אלא כגון
 דאמר יאסר עליו כל הוה דמשמע כל
 דבר המשביע דכל מיילי זייני חזן
 ממים ומלח אכל צצקעדי לא סעדי
 ולא מיקרו מזון: גיטופ. ארז יס
 כינרת ופירומהו ממוקין: דלא טעים
 לי זינא. לא אכלתי לשובע ועדיין
 אני רעב: זינא ס"ד לא גרסינן
 הלא אלא צצמ' צצכות' והלא גרסינן
 אימא מונא: מערבין לו בה. דלא
 נרז אלא מאכילה ואי משום דלא
 חזיא ליה הא חזיא לחריני מיידי
 דהוה אכור צצין: ככר זו עליו.
 משמע כל דבר הנאפה קאסר עליה:
 מאי לאו דאמר עליו. ושמע מינה דלא
 אסר אינסי אדעתיה אלא דרך עיקר
 הנאפה וכי נרז אדעתא דאכילה
 נרז: לא דאמר הכי וו. שבעה
 שלא אוכל ככר זו: הקדש. ודאי אסר
 בכל הנאות ואינו ראוי לשום אדם:
 צדידיה. ככר של חולין: אלא מאי
 כל היכא דאמר עליו מערבין. דלא
 משמע אלא אכילה: קשיא רישא.
 דקתני אימתי צומן שאמר שבעה
 שלא אטעמנה דמשמע הא אמר עליו
 לא. ומשיני הא לא קשיא דחסורי
 מיתסרה כו' עד נעשה כאומר כו'
 דלא מסיק אדעתיה לאסור עליו אלא
 דרך הנאפה דהיינו אכילה: אדם
 אוסר עצמו צאונל שתלה הנדר
 צנעושה שהוא עושה צעלמו דהיינו
 שלא אוכל: מערבין לו בה.

אבל בגדי עשירים לעניים לא וכי תימא
 הכא לחומרא והכא לחומרא והתניא (א) רבי
 שמעון בן אלעזר אומר * מערבין לחולה
 ולזון כדו מזונו ולרעבתן בסעודה בינונית
 של כל אדם קשיא ומי אמר ר"ש בן אלעזר
 הכי והתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר עוג
 מלך הבשן פיתחו כמלאו (א) ואביי התם היכי
 ליעביד הדומי נהדמיה [ונפקיה] איבעיא
 להו פליגי רבנן עליה דרבי שמעון בן
 אלעזר או לא ת"ש דאמר רבה בר בר חנה
 אמר רבי יוחנן עוג מלך הבשן = פיתחו
 בארבעה התם דאיכא פתחים קטנים טובא
 ואיכא חד דהוי ארבעה דודאי כי קא מרוח
 בההוא קא מרוח אמר רב חייא בר רב אשי
 אמר רב מערבין בבשר חי אמר רב שימי
 בר חייא מערבין בבצים חיות וכמה אמר
 רב נחמן בר יצחק (א) (אחת) סיני אמר: שתיים:
 ה' הנודד מן המזון מותר במים כו': (א) מלא
 ומים הוא דלא איקרי מזון אלא כל מילי
 איקרי מזון לימא תיהוי תיובתא דרב
 ושמואל דרב ושמואל דאמרי תרווייהו אין
 מברכין בורא מיני מזונות אלא על חמשת
 המינין בלבד (א) ולא אותביניה חדא זימנא
 לימא תיהוי תיובתיהו נמי מהא אמר רב
 הונא ה באומר כל הוה עליו מים ומלח הוא
 דלא זייני הא כל מילי זייני (א) והאמר רבה
 בר בר חנה כי הוה אזילנא בתריה דרבי
 יוחנן למיכל פירי דגינבור כי הוינן בי
 מאה הוה מנקטינן לכל חד וחד עשרה
 עשרה כי הוינן בי עשרה הוה מנקטינן
 לכל חד וחד מאה מאה וכל מאה מינייהו
 (לא) הוה מחזיק להו צנא בת תלתא סאוי
 והוה אכיל להו לכולהון ואמר שבעותא
 דלא טעים לי זינא אימא מזונא אמר רב
 הונא אמר רב שבעה שלא אוכל ככר

הגהות הב"ח
 (א) רש"י ד"ה צההו
 מרווח וכי הוה טמא. י"ב
 ע"ל פ"ק הדר דף סח
 ע"ב:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
 [א] גמ' ואביי התם הכי
 ליבעד הדומי נהדמיה. י"ב
 פ"י צצמיה וכי נגוללה טלי
 הא לתתו לחמיות ועי'
 ריטב"ב:

מוסף רש"י

באומר כל הוה עליו. הא
 דקתני מותר במים ומלח ומנחה
 ואסור בשאר אולתין
 ונשקין, לא צלומר קונס
 מזון עליו, דאין מזון אלא
 מ"י מיני דגן, טפוחין
 ושעירין וכוסמין וצחילת
 שועל ושפון, אלא צלומר
 כל הוה עליו קונס, וכל מילי
 נמי דלא קונס מזון מיהו
 מין זינא, בר ממים ומלח
 (ברכות לה:).

רבינו חננאל

ועלתה לרב יוסף משפט
 מיהא דתניא ר' שמעון
 בן אלעזר אומר מונות
 לחולה ולזון כדו מזונו
 ולרעבתן כדו סעודה
 בינונית של כל אדם.
 ומי א"ר שמעון בן
 אלעזר הכי. שאם הוא
 משונה מרוב בני אדם
 מעמידין אותו בארבע
 של בנינויים, והתניא רבי
 שמעון בן אלעזר אומר
 עוג מלך הבשן שפת
 פתחו כמלאו. לזימר
 אם כי כמלאו וחיטב
 להוציא ממנו מותר
 שאר פיתוח הבית, ואם
 לאו כל הפתחים טמאין.
 ודחינן התם גבי עוג
 משום דלא איפשר, הכי
 גיעבדו ניתחי איברים
 איברים (איברים) ונפקיה.
 [איבעיא להו] מי פליגי
 עליה או לא. ת"ש דאמר
 רבה בר בר חנה א"ר יוחנן
 עוג מלך הבשן פתחו
 בארבעה ש"מ פליגי
 עליה. ודחי אביי ה"מ
 כגון דאיכא פתחים קטנים
 טובא, ואיכא חד דריח
 ד' טפחים, דראי כי מרוח
 ופתח פתחו להפיקה
 מינה בהאיך רבה מוסף
 [ק]מורוח. משום דרב
 אמרו מערבין בבשר חי
 ובעיצה חיים וכמה אמר
 רב נחמן סיני [אמר]
 שחיי. ומפורש בב"ב
 הוריות רב יוסף סיני, רב
 ערוך הרים. וירושלמי ב"ב
 מערבין ומשתפין חזין